

Utbildningsinspektion i Klubbgärdets skola

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning, stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Klubbgårdets skola	Antal barn/elever/studerande
Grundskola	128
Förskoleverksamhet	113
Skolbarnsomsorg	68
Förskoleklass	19

Utbildningen vid Klubbgårdets rektorsområde omfattar förskoleklass till årskurs 5, samt fritidshem som är lokalmässigt integrerat i skolan. Till rektorsområdet hör tre förskolor.

Skolans elever bor i närområdet, ett fåtal elever åker skolskjuts till och från skolan. Skolan kännetecknas av låg personalomsättning och låg omsättning bland elever. Skolan är organiserad i arbetslag, förskoleklass och årskurs 1, samt årskurs 2 – 5, i varje arbetslag ingår fritidspedagoger. Ett stort antal av personalen har under många år arbetet vid skolan.

Skolan består av en äldre byggnad för åk 3 – 5, i källaren finns lokaler för skolhälsovård samt ”snicken” ett rum där tekniklektioner genomförs och som fritidshemmet nyttjar för bland annat skapande verksamhet. Den äldre lokalen är sammanbyggd med en nybyggd del där årskurs 1 och 2 samt fritidsverksamhet bedrivs. Förskoleklassen är organiserad i en fristående lokal belägen inom skolområdet. I rektorsområdet finns tre förskolor.

Matsalen och rektorsexpedition är belägna i en egen byggnad på skolområdet. Matsalen är liten, varför klasserna har olika lunchtider. Idrottslokalen används även till musik.

Genomförandet av inspektionen i Klubbgårdets skola

Skolverket sände den 10 november 2003 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Klubbgårdets skola har bestått av undervisningsrådet Eva Edlund och experten Jonny Fjellner. Besök i Klubbgårdets skola genomfördes den 8-9 mars 2004.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Klubbgårdsskolan, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Klubbgårdets skola genomfördes formella intervjuer med elever i årskurs 5, föräldrar, personal i förskoleklass och grundskola, elevvårdspersonal samt rektor. Lektioner i förskoleklassen samt årskurs 2 och 5 besöktes. Rapporten grundar sig också på annan information om skolan och kommunen såsom lokala utvärderingar, lokal arbetsplan, kvalitetsredovisning och annan dokumentation.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden enligt läroplanernas mål.

I Barn och utbildningsplanen för Piteå kommun är värdegrunden ett prioriterat målområde. Klubbgårdets skola har en tydlig struktur för arbetet med värdegrund. Under läsåret prioriteras följande processer: trygghet, jämställdhet, demokrati och inflytande. Skolan prioriterar arbetet med trygghet genom att arbeta med aktiv konfliktlösning, som sker i grupperingar med flickor och pojkar var för sig. Skolan har en mobbningenkät som genomförs årligen, genom att elever besvarar enkäten och undertecknar med namn. Enkäten sammanställs av rektor. När enkätsvar visar att någon elev känner sig utanför tar rektor kontakt med elever, föräldrar och lärare. Eleverna upplever inte att någon mobbning förekommer. Föräldrar delar personalens uppfattning att skolan agerar direkt när situationer uppstår. Föräldrarna upplever att de alltid blir informerade vid uppkomna situationer.

Eleverna känner till syftet med klassråd och skolråd. Eleverna i årskurs 5 anser det svårt att påverka samt att deras förslag till förändringar aldrig ger resultat. Ett vanligt svar som eleverna uppfattar från lärare är att det inte går att ändra på det som eleverna vill. Eleverna minns situationer där de har fått påverka, men upplever det inte som viktiga områden.

Skolan har förankrat ett arbetssätt som innebär att elever kan prata med lärare om händelser som sker utanför skolan. Det är lättare att prata med en lärare som sedan kan ta upp det med berörd förälder. Det tar bort känslan av att "tjalla" på en kompis. Föräldrar i skolrådet vill att skolan ska arbeta aktivt med utbyten med andra skolor där möjlighet ges att träffa elever med funktionshinder samt med annan nationalitet. När eleverna byter skola i årskurs 6 upplever mottagande skolas personal att eleverna från Klubbgårdets skola är socialt väl rustade.

Skolan har infört ett arbete i teknik som heter Skellefteåteknik. Eleverna lär sig att samarbete är nödvändigt för att lösa uppgifterna. Lärarens roll är att handle-

da samt att introducera ett förhållningssätt som innebär att eleven aldrig kan misslyckas. Det medför att elevernas självkänsla utvecklas.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att resultatet av skolans arbete med skolans värdegrund enligt läroplanens intensjoner är av god kvalitet. Lokala mål för värdegrunden är väl förankrat i skolan och bland föräldrar.

Ett viktigt förbättringsområde för skolan är att följa upp elevernas delaktighet i beslutsprocesser.

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Skolan skall sträva efter att varje elev tillägnar sig kunskaper inom utbildningens ämnesområden och kurser men även utvecklar en tillit till sin egen förmåga och en nyfikenhet och lust att lära. Målen för lärandet anges närmare i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

Resultat från diagnostiskt test i svenska och matematik årskurs 2 samt lästest i årskurs 3 finns redovisade i skolans kvalitetsredovisning. Till varje prov finns en analys av resultaten samt redovisat vilka åtgärder som behöver vidtas. Det kan vara en bedömning att stöd behövs för vissa elever i kommande årskurs eller att andra åtgärder behöver organiseras. Resultat från nationella prov i årskurs 5 visar att 96 procent av eleverna uppnår målen i matematik medan 4 procent precis klarar gränsen. I svenska uppnår alla elever målen. I engelska uppnår 96 procent av eleverna målen.

Åtgärdsprogram har upprättats för elever som har behov av stöd. Det åtgärdsprogram som inspektionen har tagit del av uppvisar en otydlighet avseende målbeskrivning. Det finns en övervikt av beskrivna metoder. I den aktuella kvalitetsredovisningen har skolan ett bättre resultat inom målområdet lärande och utveckling jämfört med tidigare läsår.

Föräldrarna framhåller läromedlet i matematik som är enhetligt från årskurs 1 till årskurs 5. Det underlättar för elever att utvecklas individuellt, en elev i årskurs 2 kan använda boken för årskurs 3. Föräldrarna vill att detta arbetssätt fortsätter när eleverna byter skola i årskurs 6.

Mottagande skola återkopplar att eleverna från Klubbgårdets skola har goda kunskaper i matematik.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att elevernas resultat avseende kunskaper är av god kvalitet. Processen redovisning av resultat, analys och åtgärder för utveckling är tydlig. Vid utarbetande av åtgärdsprogram uppfattar inspektörerna en otydlighet avseende mål och metoder.

Skolan bör konkretisera åtgärdsprogrammen till att även innehålla resultat på kort och lång sikt.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet för att forma en god miljö – fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

Klubbgårdets skola beskrivs enhetligt av elever, föräldrar, personal och rektor som en liten skola där alla känner varandra. Föräldrar är ofta spontant i skolan och upplever att det är enkelt att ta kontakt med lärare och rektor. Personalen upplever att alla barn uppmärksammas under skoldagen. Föräldrarna uppskattar sin skola och har under många år framfört sin vilja att eleverna inte ska byta skola i årskurs 6. Processen att påverka beslutsfattarna har inte lyckats. Föräldrarna tycker att eleverna tvingats bli stora ett år tidigare genom att börja på en årskurs 6 – 9 skola, där en traditionell högstadieskulturs kultur är rådande. Denna organisation medför lärarbyte i både årskurs 6 och 7 vilket föräldrarna är missnöjda med.

Föräldrar och personal i skolan vill lyfta fram det framgångsrika förhållningssättet som skolan använder genom att ta tag i händelser direkt, ingenting lämnas åt slumpen. Skolan använder sig av kamratstödare. Vid Klubbgårdets skola benämns de som ”miniänglar”.

Hela skolan har ett system för information mellan skola och hem som benämns kontaktbok. Föräldrar och personal värdesätter den arbetsmetoden. Skolan har en plan mot kränkande behandling som är ett resultat av den övergripande handlingsplanen som finns för Pitholmsområdet (närliggande rektorsområden i samverkan). Ett mobbningsteam är organiserat vid skolan. All personal genomgår en mobbningutbildning steg 1, deltagare i mobbningteamet genomgår steg 2.

Skolan har inga gemensamma trivselregler nedskrivna. Trivselregler upprättas i en del klasser. Eleverna i årskurs 5 uttrycker sig så här: vi behöver inte skriva ned reglerna, de finns inom oss. Föräldrarna framhåller betydelsen av att rektor går runt med nya elever och visar var på skolgården som olika aktiviteter genomförs.

Eleverna anser att skolsköterskan behöver finnas oftare på Klubbgårdets skola.

Personalen framhåller vikten av att träffas informellt ex vid raster. Idag är verksamheterna i olika lokaler, vilket gör att arbetslagen sällan träffar varandra. Detta är också ett resultat av beslutet om differentierade raster.

Eleverna finner det svårt att påverka skolmaten, eleverna anser att skolmaten är för vuxna. Trots att eleverna tar upp denna och andra liknande frågor vid klassråd är deras upplevelse att de inte kan påverka.

Skolrådet är väl förankrat och har en viktig roll i skolans vardagliga arbete och utveckling.

Sammanfattningsvis visar inspektionen att skolan arbetar aktivt med att motverka kränkande behandling. Inspektörerna bedömer att arbetet med delaktighet är av god kvalitet.

Elevernas möjlighet att påverka vid klass- och elevrådsträffar behöver dock utvecklas.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå de nationella målen för utveckling och lärande skall främst utformas av eleverna och personalen. Skolan skall samverka med hemmen. Läroplanerna, andra statliga förordningar och kursplanerna ger riktlinjer för arbetet. Det finns bestämmelser om timplaner och ämnes- och kursstruktur, riktlinjer för stödinsatser, för betygssättning och utvecklingssamtal, för utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper, färdigheter och övrig utveckling barnen och ungdomarna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

Skolan har utarbetat lokala kursplaner i svenska, matematik, engelska, naturorienterade och samhällsorienterade ämnen, data/media/film samt angett former för värdegrundsarbetet som elever ska prova på under skolgången vid Klubbgårdets rektorsområde. Vid intervju med arbetslaget för årskurs 2 – 5 framhöll lärarna att de litar på valt läromedel och att eleverna når de mål som anges i lokala och nationella kursplaner.

De besökta lektionerna visade på lärarstyrda lektioner, där eleverna fick välja mellan olika arbetsformer som läraren anger. Vid intervju med elever i årskurs 5 framkom att eleverna inte har någon vana av att arbeta med egen planering. Eleverna uttrycker att de är lovade att någon gång under våren prova det arbets sättet.

Möjlighet till gruppdelningar finns. Vid lektionsbesök i årskurs 2 gick halva klassen till undervisning i teknik medan övriga elever undervisades i svenska. Lektionerna präglas av en lugn arbetsmiljö.

Vid besök i förskoleklassen genomfördes morgonsamling där samtliga barn uppmärksammas, även de som inte var närvarande. Verksamheten i förskoleklassen har en bra balans mellan vuxenstyrd och barnaktiva inslag.

Vid intervju med föräldrar anser föräldrarna att från årskurs 3 till 4 ökar kraven markant i ämnet engelska.

Specialpedagogiskt stöd finns vid skolan. Stödet ges uteslutande i form av direkt stöd till elever. Stödet ges ofta i anslutande grupprum till klassrummet. Elever med behov av särskilt stöd har upprättade åtgärdsprogram.

Skolan förbereder införandet av individuella studieplaner från och med nästa läsår. Utvecklingssamtal genomförs två gånger per läsår. Underlag sänds ut till föräldrar via elever inför utvecklingssamtalet. Eleverna har god kännedom om vad utvecklingssamtal är och hur de genomförs.

Skolan har enats om ett gemensamt läromedel i matematik som ger eleverna god förståelse och förmåga att uppskatta rimlighet. Eleverna är aktiva vid genomgångar och når goda resultat vid diagnoser och prov.

Vid inspektionstillfället fanns ingen planering över förskoleklassens verksamhet tillgänglig.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att den genomförda verksamheten vid Klubbgårdets skola har en god kvalitet som ger eleverna möjlighet att nå målen i kursplanerna och läroplanen.

Ett viktigt utvecklingsområde är att skapa utrymme för det specialpedagogiska uppdraget.

Vidare bör skolan ge eleverna större ansvar när det gäller enskild planering.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolornas inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå nationella mål tillgodoses.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen samt värna enskildas rättsäkerhet.

Skolan har en arbetsplan som skolrådet arbetat fram. Den grundar sig på resultatet av föregående läsårs kvalitetsredovisning som skolan genomfört. Förslaget till arbetsplan skickas sedan på remiss till arbetslagen i skolan. Arbetssättet ger föräldrarna stor möjlighet att påverka och utöva inflytande. Föräldrarna upplever att de får bra information samt inbjuds till samråd. Föräldrar och personal har god kännedom om kommunens skolplan.

Arbetet med kvalitetsredovisning är väl förankrat i arbetslagen och bland föräldrar. Rektor deltar vid höstterminens första föräldramöte och berättar om arbetsplan och kvalitetsredovisning. Rektor är ofta synlig ute i verksamheterna och har god kunskap om barn, elever och verksamhet.

Eleverna känner till arbetsplanen, de uttrycker sig så här: Jaha du menar den lila boken. Rektor har organiserat ett stort antal arbetsgrupper för att arbetslagen ska vara delaktiga och känna ansvar för verksamheten i grundskolan.

Tid avsätts kontinuerligt för dokumentation inför kvalitetsarbetet.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att det finns en tydlig struktur för kvalitetsarbetet som är väl förankrat i skolan och hos föräldrar. Kvalitetsarbetet i skolan håller mycket god kvalitet.

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Barn- och ungdomsutbildningen omfattar förskoleklassen, grundskolan, den obligatoriska särskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Det skall finnas lika möjligheter till utbildning för barn och ungdomar med olika funktionsnedsättningar och möjligheter till utbildning i särskilda utbildningsformer. Inom skolformerna skall det också finnas olika möjligheter för eleverna att individuellt göra val av ämnen, program, inriktningar och kurser. En skola kan, enligt skollagen, profilera sig för att tillgodose olika elevers behov eller öka elevernas motivation för lärande.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till olika val av fördjupning, kurser, skolor och utbildningsvägar behandlas.

Föräldrar vid skolan har informerats om skolans uppdrag och om elevers rätt till stöd. Skolan följer timplanen för grundskolans ämnen.

Elevers val har organiserats om till hel eller halvdagar som sprids under läsåret. Vid elevintervjun framkom att eleverna inte uppfattar att elevers val genomförs.

Föräldrarna framhåller sin oro över elevernas väg till skolan när dom passerar en starkt trafikerad gata. Föräldrarna upplever sig ha små möjligheter att påverka kommunala beslut som handläggs utanför skolan.

Vid tillfället för inspektionen fanns inga elever med funktionshinder vid skolan. Delar av skolan är anpassad för elever med motoriska funktionshinder. Förutsättningar för elever med andra typer av funktionshinder att genomföra sin skolgång vid Klubbgårdets skola kan vara begränsade.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolan uppvisar en god kvalitet när det gäller tillgång till pedagogisk verksamhet och utbildning.

Ett viktigt förbättringsområde är dock att tydliggöra för eleverna hur elevers val numera är organiserat.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

Vid Klubbgårdets skola är resurserna totalt sett goda. Budgetprocessen är tydlig och funktionell. Lokalresurserna är förhållandevis bra men elever, föräldrar och personal framhåller att vissa delar av skolan är trånga och inte funktionella. Skolhälsovården påtalar att lokalen i källaren är bristfällig utifrån att det är svårt för föräldrar att hitta. Inspektörerna delar dessa uppfattningar. Idrottslokal an-

vänds också för musikundervisning vilket upplevs som jobbigt av elever och föräldrar.

Personalen vid Klubbgårdets skola anser sig ha god tillgång till kompetensutveckling, men det är svårt att hitta tillfällen för att delge varandra genomförd kompetensutveckling. Detta trots att Piteå kommun har den lärande organisationen som vision och målformulering.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att Klubbgårdets skola har resurser som ger verksamheten goda förutsättningar att nå de målen i läroplaner och kursplaner.

Ett förbättringsområde kan vara att avsätta tid för återkoppling av genomförd kompetensutveckling.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Klubbgårdets skola övergripande är av god kvalitet. Den process och det arbete som genomförs avseende arbetsplan och kvalitetsredovisning är mycket konkret och tydlig för samtliga berörda. Processen håller mycket god kvalitet.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- skolan bör tydliggöra organisationen av elevens val för eleverna,
- skolan bör konkretisera åtgärdsprogrammen till att även innehålla resultat på lång och kort sikt,
- elevernas möjlighet att påverka vid klass- och elevrådsträffar behöver utvecklas,
- skolan bör utveckla det specialpedagogiska arbets- och förhållningssättet utöver det direkta stöd som ges till elever,
- skolan bör ge eleverna större ansvar när det gäller enskild planering och
- arbetslagen kan avsätta tid för att delge varandra genomförd kompetensutveckling.

Datum

Ort

2004-08-16

Umeå

Jonny Fjellner

Eva Edlund